VERBRAUCHER-ZENTRALE HAMBURG

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
M. POIARES MADURO
prednesené 25. marca 2004 [1]

1. *Landgericht München* (Krajinský súd, Mníchov) žiada o výklad nariadenia Rady (ES) č. 1103/97 zo 17. júna 1997 o určitých ustanoveniach týkajúcich sa zavedenia eura [2] (ďalej len „nariadenie č. 1103/97"). Zavedenie eura má zvláštny dopad na každodenný život všetkých ekonomických subjektov v eurozóne. *Landgericht München* by v podstate chcel vedieť, či pri prepočte na eurá sa majú zaokrúhliť peňažné čiastky zodpovedajúce sadzbám za minútu telefonického hovoru, alebo či sa má výsledok prepočtu uviesť s vyššou mierou presnosti, ako je najbližší cent. Odpoveď na tieto otázky môže ovplyvniť veľký počet zmlúv predovšetkým v tých členských štátov zavádzajúcich spoločnú menu, v ktorých hodnota najmenšej čiastkovej jednotky národnej meny — často uvádzaná pri jednotkových cenových sadzbách v zmluvách o dodávke tovarov a služieb, ako sú elektrická energia, telekomunikačné služby alebo pohonné hmoty — je nižšia ako hodnota najmenšej čiastkovej jednotky eura (cent). Okrem toho je dôležité poukázať na to, že problém riešený v tomto prípade sa pravdepodobne objaví znovu, keď niektorý členský štát zavedie spoločnú menu.

I — Skutkový stav a prejudiciálne otázky

2. Žalovaný v konaní pred vnútroštátnym súdom, O2 (Germany) GmbH & Co. OHG, (ďalej len „O2"), ktorého obchodné meno do apríla 2002 bolo VIAG INTERKOM GmbH & Co., je obchodnou spoločnosťou so sídlom v Mníchove (Nemecko), ktorá prevádzkuje sieť mobilných telefónov. Počas leta 2001 O2 zmenil svoje zmluvy o prevádzke mobilných telefónov z nemeckých mariek (DEM) na eurá. Sadzby v týchto zmluvách boli uvádzané ako cena za minútu hovoru v nemeckých markách. Zmluvy takisto stanovili, že konkrétna čiastka faktúrovaná za každý telefónny hovor sa mala vypočítať za základe desaťsekundových impulzov.

1 — Jazyk prednesu: portugalčina.

2 — Ú. v. ES L 162, 1997, s. 1.

3. O2 prepočítalo rôzne ceny za minútu hovoru na základe výmenného kurzu stanoveného článkom 1 nariadenia Rady (ES) č. 2866/98 z 31. decembra 1998 o výmenných kurzoch medzi eurom a menami členských štátov, ktoré zavádzajú euro [3], kde sa stanovilo, že jedno euro zodpovedá 1,95583 nemeckej marke. Potom ich zaokrúhlilo na najbližší cent v súlade s prvou vetou článku 5 nariadenia č. 1103/97, v zmysle ktorej sa peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, majú po prepočte na euro zaokrúhliť nahor alebo nadol.

4. V prípade hovorov na pevnú sieť po 21. hodine, podľa sadzby „Genion Home", ktorý uvádza Landgericht München, žalovaný prepočítal cenu za minútu hovoru z 0,05 DEM na 0,02556 eur, použijúc stanovený výmenný kurz a potom ju zaokrúhlil nahor na 0,03 eur (najbližší cent) v zmysle článku 5 nariadenia č. 1103/97. Cena desaťminútového hovoru tak predstavovala 0,30 eur (čo zodpovedá 0,59 DEM) namiesto predchádzajúcej čiastky 0,50 DEM (čo zodpovedá 0,26 eur).

5. Po zistení, že zákazníci volajúci na pevnú sieť po 21. hodine, používajúci túto sadzbu, by boli povinní platiť takto zvýšenú cenu, Verbraucher-Zentrale Hamburg e.V. (ďalej len „Verbraucher-Zentrale") — združenie spotrebiteľov so spôsobilosťou na právne úkony v prípadoch porušovania právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa — podalo žalobu na Landgericht, napádajúc v podstate, že jednostranné rozhodnutie žalovaného vykonať prepočet a zaokrúhlenie uvedeným spôsobom bolo v rozpore so zásadami kontinuity zmlúv a najväčšej možnej miery presnosti prepočtu, na ktorých spočívajú nariadenia o zavedení eura.

6. Landgericht usudzuje, že pre rozhodnutie o tom, či metódy prepočtu a zaokrúhlenia zo strany žalovaného sú zlučiteľné s nariadením č. 1103/97, je nevyhnutné, aby Súdny dvor zodpovedal tieto dve otázky:

„1. Má sa článok 5 prvá veta nariadenia č. 1103/97 vykladať v tom zmysle, že v rámci súkromnoprávnych zmluvných vzťahov sú konečná suma faktúry alebo jednotlivé sumy uvedené na faktúre jedinými sumami, ktoré sa môžu alebo majú zaokrúhliť, alebo predstavuje jednotková/tarifná cena (v tomto prípade cena za minútu hovoru) určená v zmluve takisto peňažnú čiastku, ktorá má byť zaplatená alebo účtovaná v zmysle citovaného ustanovenia? Je pre zodpovedanie otázky, či sadzba je sumou, ktorá má byť zaplatená alebo účtovaná v zmysle článku 5 nariadenia č. 1103/97, rozhodujúce vedieť, či táto sadzba sa určuje ako násobok (v danom

3 — Ú. v. ES L 359, 1998 s. 1.

prípade šesťnásobok) základnej jednotky (v danom prípade desaťsekundový impulz) pre vypočítanie konečnej sumy faktúry, alebo či sadzba predstavuje rozhodujúce kritérium z pohľadu spotrebiteľa?

2. Má sa nariadenie č. 1103/97 (najmä článok 5) vykladať v tom zmysle, že obsahuje vyčerpávajúcu právnu úpravu z ktorej vyplýva, že iné sumy, ako tie, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované (ak existujú) nemôžu byť zaokrúhlené spôsobom podľa článku 5, a preto musia byť naďalej uvedené v starej národnej mene, alebo musí byť výsledok prepočtu uvedený presne?"

7. Pre zodpovedanie týchto otázok je potrebné vyložiť nasledujúce ustanovenia práva Spoločenstva.

8. Článok 3 nariadenia č. 1103/97 stanovuje:

„Zavedenie eura nemá za následok zmenu akejkoľvek podmienky právneho nástroja ani oslobodenia od dlhu alebo výkonu podľa akéhokoľvek právneho nástroja, ani neposkytuje strane právo jednostranne meniť alebo ukončiť takýto nástroj. Toto ustanovenie sa však neuplatní, ak sa strany dohodnú inak." [*neoficiálny preklad*]

9. Článok 1 uvádza, že na účely tohto nariadenia,

„— ‚právne nástroje' znamenajú legislatívne a štatutárne ustanovenia, správne akty, súdne rozhodnutia, zmluvy, jednostranné právne akty, platobné nástroje iné ako bankovky a mince a iné nástroje s právnym účinkom". [*neoficiálny preklad*]

10. Podľa článku 4 nariadenia č. 1103/97:

„1. Prepočítacie koeficienty sa prijmú ako jedno euro vyjadrené, pokiaľ ide o každú z národných mien účastníckych členských štátov. Vyjadria sa na šesť platných číslic.

2. Prepočítacie koeficienty nebudú zaokrúhlené ani skrátené na menej ako 6 platných číslic pri vykonávaní prevodov.

3. Prepočítacie koeficienty sa použijú na prepočty medzi jednotkou euro a národnými menovými jednotkami navzájom. Nebudú sa používať inverzné koeficienty odvodené z prepočítacích koeficientov.

4. Peňažné čiastky, ktoré majú byť prevedené z jednej národnej meny na inú, sa najprv prevedú na peňažnú čiastku vyjadrenú v jednotke euro, pričom táto čiastka môže byť zaokrúhlená na menej ako tri desatinné miesta a potom sa prevedie na inú národnú menovú jednotku. Nesmie sa použiť žiadna alternatívna metóda výpočtu, pokiaľ neposkytuje rovnaké výsledky." [*neoficiálny preklad*]

11. Nakoniec článok 5 nariadenia stanovuje:

„Peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, keď sa vykonáva zaokrúhľovanie po prevode na jednotku euro podľa článku 4, sa zaokrúhlia smerom nahor alebo nadol na najbližší cent. Peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, ktoré sú prevedené na národnú menovú jednotku, sa zaokrúhlia smerom nahor alebo nadol na najbližšiu čiastkovú jednotku alebo v prípade, ak neexistuje najbližšia čiastková jednotka, na násobok alebo zlomok čiastkovej jednotky, alebo národnej menovej jednotky podľa národných právnych predpisov alebo praxe. Ak uplatňovanie prepočítacích koeficientov vedie k výsledku, ktorý je presne v strede, čiastka sa zaokrúhli smerom nahor." [*neoficiálny preklad*]

12. Písomné a ústne pripomienky podali O2 a Komisia. Poukážem na ne pri hodnotení právnych otázok predložených vnútroštátnym súdom.

II — Posúdenie

A — *Úvodné poznámky*

13. Súdny dvor má vydať prejudiciálne rozhodnutie v tejto veci s ohľadom na skutočnosť, že samotný prepočet a zaokrúhlenie zmluvne dohodnutej ceny za minútu hovoru pre niektoré hovory z 0,05 DEM na 0,03 eur malo za následok, že dvojminútový telefónny hovor tohto typu stojí spotrebiteľa, ktorý si zvolí túto minútovú sadzbu, o jeden pfennig (0,01 DEM) viac ako pred prepočtom. Čím je dlhší telefonický hovor pri tejto sadzbe, tým je väčší aj rozdiel v cene. Napríklad desaťminútový hovor stojí o deväť pfennigov viac ako pred zavedením jednotnej meny. Po prepočte predstavuje 0,09 DEM čiastku 0,05 eur. Keďže ceny telefonických hovorov, ako aj iné ceny v dlhodobých zmluvách sa z času na čas zvyšujú, toto zvýšenie by nebolo zvlášť prekvapujúce, ak by jeho výlučnou príčinou nebol prepočet peňažnej čiastky, ktorá bola predtým vyjadrená v nemeckých markách na

eurá. Povedané ináč, problém je v tom, že zvýšenie čiastky na zaplatenie sa neprezentuje ako výslovné zvýšenie ceny, ale je skryté v prepočte, pričom táto operácia by mala byť neutrálna, pokiaľ ide o výšku zmluvne dohodnutých cien.

14. V rámci úvodných poznámok je takisto dôležité podotknúť, že prepočet peňažných čiastok, akými sú aj zmluvne dohodnuté minútové sadzby, sa mal uskutočniť najneskôr ku koncu „prechodného obdobia" [*neoficiálny preklad*], čo znamená v zmysle článku 1 nariadenia Rady (ES) 974/98 z 3. mája 1998 o zavedení eura [4] (ďalej len „nariadenie č. 974/98") „obdobie začínajúce sa 1. januára 1999 a končiace sa 31. decembra 2001". [*neoficiálny preklad*]

15. Tieto peňažné sumy mali byť prepočítané s ohľadom na zásadu právnej rovnosti eura a národných menových jednotiek, zakotvenej osobitne v článku 14 nariadenia č. 974/98. Podľa tohto ustanovenia „tam, kde právne nástroje existujúce ku koncu prechodného obdobia vykonávajú odkaz na národné menové jednotky, tieto odkazy sa považujú za odkazy na jednotku euro podľa príslušných prepočítacích koeficientov" [*neoficiálny preklad*] [5]. Po druhé potreba prepočítať čiastky, akými sú minútové tarify, vyplýva aj zo zásady, že po skončení prechodného obdobia sa malo euro používať ako výlučná mena [6].

16. Týmto je nepriamo zodpovedaná posledná časť druhej otázky, ktorú predložil Landgericht. Po skončení prechodného obdobia už O2 nemohlo platne pokračovať v uvádzaní rôznych cien za minútu hovoru v nemeckých markách tak, ako pred prechodom na euro. V tejto otázke sú O2 aj Komisia zajedno.

17. Čo zostáva zodpovedať, a to je zásadná otázka, v súvislosti s ktorou Landgericht žiada usmernenie od Súdneho dvora, je, či nariadenie č. 1103/97 dovoľuje zvýšenie čiastky, ktorú má nakoniec zaplatiť spotrebiteľ používajúci istú sadzbu v rozsahu, v akom toto zvýšenie je spôsobené výlučne prepočtom zmluvne dohodnutej ceny za minútu hovoru, predtým vyjadrenej v národnej mene, na euro a jej následným zaokrúhlením na najbližší cent.

4 — Ú. v. ES L 139, 1998, s. 1.

5 — Článok 13 toho istého nariadenia stanovuje, že článok 14 „sa uplatňuje od konca prechodného obdobia" [*neoficiálny preklad*]

6 — Pozri článok 15 ods. 1, kde sa osobitne uvádza, že „bankovky a mince označené v národnej menovej jednotke, ako je uvedené v článku 6 ods. 1, zostanú v rámci svojich územných vymedzení zákonným platidlom najneskôr až do šiestich mesiacov po ukončení prechodného obdobia; toto obdobie sa môže skrátiť vnútroštátnymi právnymi predpismi" [*neoficiálny preklad*].

18. Ak prijmeme záver, že článok 5 nariadenia č. 1103/97 ukladá vykonať zaokrúhlenie cien za minútu hovoru v súlade s pravidlami v ňom uvedenými, prepočet a zaokrúhlenie, ktoré vykonalo O2, sú prípustné napriek ich negatívnym dopadom na spotrebiteľov, ktorí si vybrali niektoré sadzby, napr. hovory na pevnú sieť za 0,05 DEM za minútu po 21. hodine. Ak však usúdime, že tieto čiastky nie sú medzi tými, na ktoré sa vzťahuje článok 5, toto ustanovenie nebude ukladať vykonanie ich zaokrúhlenia na najbližší cent; avšak zostane otázka, či O2 mohlo predsa len uskutočniť toto zaokrúhlenie jednostranne. Existujú tri možné odpovede: po prvé, ako alternatívne argumentuje O2, že nariadenie č. 1103/97 výslovne nezakazuje zaokrúhlenie aj iných čiastok ako uvedených v článku 5, a preto je zaokrúhlenie v súlade s nariadením; po druhé, ako argumentuje Verbraucher-Zentrale, že nariadenie č. 1103/97 požaduje najvyššiu možnú mieru presnosti pri prepočte peňažných čiastok neuvedených v článku 5, a preto zaokrúhlenie zo strany O2 je v rozpore s nariadením; po tretie, že síce nariadenie č. 1103/97 nezakazuje zaokrúhlenie iných čiastok ako uvedených v článku 5, stanovuje však isté podmienky pre takéto zaokrúhlenia.

19. Pri zvažovaní týchto zásadných otázok je potrebné zohľadniť účel sledovaný nariadením č. 1103/97 a kontext, v ktorom bolo prijaté. Následne budem analyzovať základnú zásadu kontinuity právnych nástrojov uvedenú v článku 3 nariadenia č. 1103/97. Budem tvrdiť, že táto zásada je základnou normou pre akékoľvek hodnotenie dopadu zavedenia eura na existujúce zmluvy. Jednotlivým otázkam, ktoré predložil Landgericht, sa budem venovať v tomto poradí: je cena za minútu hovoru, ktorá je predmetom konania pred vnútroštátnym súdom, čiastkou, ktorá má byť zaplatená alebo účtovaná? Ak nie, môže sa takáto čiastka zaokrúhliť po jej prepočte na eurá? Ak je zaokrúhlenie prípustné v prípade čiastok iných, ako sú čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, aké obmedzenia, ak vôbec nejaké, vyplývajú z nariadenia č. 1103/97, keď jedna zmluvná strana jednostranne rozhodne, že sa tieto čiastky majú zaokrúhliť?

B — *Účel sledovaný nariadením č. 1103/97*

20. Zaručenie právnej istoty, čo Súdny dvor uznáva ako všeobecnú zásadu práva Spoločenstva[7], je základnou zásadou, ktorá je základom nariadenia č. 1103/97.

7 — Pozri napríklad rozsudok z 13. novembra 1990, Fedesa a spol., C-331/88, Zb. s. I-4023, body 7 až 11; rozsudok z 29. februára 1996, Inzo, C-110/94, Zb. s. I-857, bod 21, a rozsudok z 20. marca 1997, Land Rheinland-Pfalz/Alcan Deutschland, C-24/95, Zb. s. I-1591, body 29 až 37.

21. Treba spomenúť, že nariadenie č. 1103/97 nadobudlo účinnosť vo všetkých členských štátoch 20. júna 1997, dlho pred nadobudnutím účinnosti nariadenia č. 974/98 o zavedení eura a nariadenia č. 2866/98 o prijatí neodvolateľných výmenných kurzov medzi eurom a menami účastníckych členských štátov. Tento fakt sám osebe je dôkazom dôležitosti zabezpečenia právnej istoty pre všetky ekonomické subjekty Spoločenstva prostredníctvom prijatia pravidiel obsiahnutých v nariadení č. 1103/97, osobitne pravidiel o kontinuite právnych nástrojov ako aj prepočtu a zaokrúhlenia peňažných čiastok.

C — *Zásada kontinuity právnych nástrojov v článku 3 nariadenia č. 1103/97*

23. Článok 3 nariadenia č. 1103/97 stanovuje základnú zásadu kontinuity právnych nástrojov, ktorá je vedúcou zásadou celého procesu zavedenia jednotnej meny.

22. Bolo mimoriadne dôležité zabezpečiť, aby prechod na novú menu nespôsobil nestabilitu v zmluvných vzťahoch a neistotu medzi ekonomickými subjektami v súvislosti s dôsledkami zavedenia eura. Kontinuita hodnoty čiastok predtým vyjadrených v národných menách v mene euro, sa musela jednotne zabezpečiť čo najskôr a čo najjasnejšie, keďže bez takejto kontinuity — napríklad v prípade nízkej presnosti prepočtov — mohla vzniknúť nebezpečná cenová nestabilita na úkor spotrebiteľov [8]. V tomto kontexte zásady obsiahnuté v nariadení č. 1103/97 predstavujú jednotný rámec na zabránenie neistoty medzi ekonomickými subjektami.

24. Zásada kontinuity zmlúv, *„pacta sunt servanda"*, predstavuje základnú právnu zásadu, ktorú Súdny dvor charakterizoval ako „zásadu uznávanú každým právnym poriadkom". [9] Rozsah článku 3 je však širší ako len uvedenie tejto zásady, keďže stanovuje, že žiadne ustanovenia právnych nástrojov nebudú ovplyvnené zavedením spoločnej meny. Právne nástroje v zmysle článku 1 zahŕňajú okrem iného právne predpisy a správne akty. Článok 3 preto nemôžeme chápať jednoducho ako pravidlo, ktoré upozorňuje na to, že v zákonodarstve členských štátov existujú pravidlá potvrdzujúce zásadu kontinuity zmlúv v kontexte zavedenia novej meny. Tento fakt bude ešte zjavnejší, ak uvážime niektoré dôvody začlenenia článku 3 do nariadenia č. 1103/97.

8 — Odôvodnenia č. 5 a 7 nariadenia č. 1103/97 výslovne uvádzajú potrebu zohľadniť postavenie spotrebiteľov pri prechode na euro.

9 — Pozri rozsudok zo 16. júna 1998, Racke/Hauptzollamt Mainz, C-162/96, Zb. s. I-3655, bod 49.

25. Nariadenia o eure, vrátane nariadenia č. 1103/97, boli vytvorené na účely „zabezpečenia vyváženého prechodu, najmä pre spotrebiteľov" [*neoficiálny preklad*] [10]. Inými slovami, ako uvádza aj Landgericht, tento prechod nesmie neprávom zaťažovať spotrebiteľov. Ochrana spotrebiteľov je jedným z dôvodov, prečo bol článok 3 zakomponovaný do nariadenia č. 1103/97 [11].

26. V osobitnom kontexte prípravy prechodu na jednotnú menu je pochopiteľné, že spotrebitelia si museli byť istí tým, že ustanovenia zmlúv, predovšetkým ustanovenia o cenách vyjadrených v národných menových jednotkách sa nezmenia len z dôvodu prepočtu týchto peňažných čiastok na eurá.

27. Okrem ochrany spotrebiteľa sa článok 3 nariadenia č. 1103/97 zaoberá aj ďalšou súvisiacou otázkou, a to legitímnymi obavami o negatívne dopady na cenovú stabilitu v eurozóne vyplývajúce zo zavedenia jednotnej meny. V kontexte prechodu na euro ochrana pred možným zvýšením cien iba z dôvodu zavedenia eura nemohla byť jednoducho ponechaná na právne poriadky jednotlivých členských štátov a na v nich existujúce mechanizmy na zabránenie cenovým zmenám. Preto je článok 3 dôležitým ustanovením aj na účely zabezpečenia jednotnosti pri dosahovaní cieľa cenovej stability pri prechode na novú menu. Zavedenie eura je zásadnou udalosťou v rozvíjaní jednotnej európskej menovej politiky a treba zdôrazniť, že zachovanie cenovej stability je prvotným cieľom pri definovaní a vykonávaní tejto politiky, ako to výslovne uvádza článok 4 ods. 2 ES [12].

28. Článok 3 nariadenia č. 1103/97 je ústredným ustanovením celého procesu prechodu na euro. Zo zásady kontinuity právnych nástrojov uvedenej v článku 3 a zo zásady rovnosti eura a národných mien sa dá vyvodiť zásada neutrality, ktorá je základom nariadení o eure. [13] V zmysle tejto zásady neutrality prepočet národných menových jednotiek na euro nesmie zmeniť hodnoty žiadnych dlhov ani pohľadávok, ktoré sú založené právnymi nástrojmi. Ich hodnota

10 — Pozri odôvodnenie č. 5 nariadenia č. 1103/97.

11 — Odôvodnenie č. 7 potvrdzuje, že „ustanovenia o kontinuite môžu splniť svoj cieľ zabezpečenia právnej istoty a prehľadnosti pre hospodárske subjekty, najmä pre spotrebiteľov, iba ak čo najskôr nadobudnú účinnosť" [neoficiálny preklad] (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

12 — Článok 4 ods. 2 ES stanovuje, že „súbežne s tým, ako to vyplýva z ustanovení tejto zmluvy a z časového plánu v nej stanovenom, zahŕňajú tieto činnosti [členských štátov a Spoločenstva] neodvolateľné stanovenie menových kurzov vedúce k zavedeniu jednotnej meny ECU, *stanoveniu a vykonávaniu jednotnej menovej a devízovej politiky, základným cieľom ktorých je udržať cenovú stabilitu*" (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

13 — Niektoré vnútroštátne právne predpisy prijaté s cieľom zabezpečiť, aby národné právne a menové systémy boli zlučiteľné s eurom, výslovne potvrdzujú zásadu neutrality pre existujúce právne nástroje. Je to tak napríklad v Španielsku, kde článok 6 zákona č. 46/98 zo 17. decembra 1998 o zavedení eura stanovuje, že „nahradenie pesety eurom nezmení hodnotu pohľadávok/úverov a dlhov, nech je ich podstata akákoľvek, ich hodnota zostáva rovnakou ako v momente prechodu, bez prerušenia".

musí zostať rovnaká hodnote týchto dlhov a pohľadávok pred zmenou menovej jednotky. Zavedenie eura sa má považovať za neutrálnu udalosť pre akýkoľvek právny nástroj existujúci v čase jeho zavedenia, vrátane hodnoty akejkoľvek peňažnej čiastky uvedenej v týchto nástrojoch. Toto je v súlade s účelom nariadenia č. 1103/97, ktorým je zabezpečiť, aby zmeny požadované prechodom na euro boli minimálne v záujme spotrebiteľov a slúžili zabráneniu inflačnému trendu.

29. Aj keď článok 3 bol prijatý jednoducho na účely potvrdenia všeobecnej právnej zásady, ktorú takisto uznávajú rôzne vnútroštátne právne poriadky [14], vo svetle znenia tohto ustanovenia a cieľov nariadenia č. 1103/97 je zrejmé, že vyvoláva samostatné právne následky. [15] V skutočnosti, aj keby v zmysle právnych predpisov platných v niektorom členskom štáte, bolo ekonomickým subjektom umožnené jednostranne zmeniť právne nástroje alebo konkrétnejšie ustanovenia zmlúv na úkor spotrebiteľov iba z dôvodu prechodu na euro, článok 3 by zakazoval uplatňovanie takéhoto predpisu. [16]

30. V rozsahu, v akom článok 3 nariadenia č. 1103/97 je relevantnou normou týkajúcou sa ochrany a používania eura v priebehu jeho zavedenia, je súčasťou jednotného a unifikovaného menového práva Spoločenstva, pokiaľ sa toto týka účastníckych členských štátov. [17] V tomto ohľade je článok 3 súkromnoprávnym dôsledkom zodpovedajúcim nariadeniam o eure, ktorý má prednosť pred akýmikoľvek odporujúcimi vnútroštátnymi predpismi, ktorými sa riadi daná zmluva, t. j. pred *lex contractus*. Tento fakt je úplne pochopiteľný, ak si uvedomíme, že článok 3 bol zaradený do nariadenia č. 1103/97 s cieľom dosiahnuť jednotný stupeň ochrany jednotnej meny, ako aj vysoký štandard právnej istoty a transparentnosti počas procesu jej zavádzania.

31. Právny rámec eura vytvorený nariadeniami č. 1103/97 a 974/98 sa vyznačuje týmito zásadami: (1) zásada, že euro sa má používať ako jediná zákonná mena nahradzujúca národné meny; (2) právna rovnosť medzi eurom a národnými menovými jednotkami; (3) zásada kontinuity právnych nástrojov a neutrality pre hodnotu peňažných čiastok, ktoré sa v nich uvádzajú; (4)

14 — Na čo výslovne odkazuje odôvodnenie č. 7 nariadenia č. 1103/97.

15 — V nemeckej právnickej obci prebieha významná diskusia o tejto otázke. Pozri Ritter, J. W.: Euro-Einführung und IPR unter besonderer Berücksichtigung nachehelicher Unterhaltsverträge, Lang, Frankfurt a. M., 2003, s. 91 až 117, osobitne s. 117, a Hahn, M.-Th.: Europäische Währungsumstellung und Vertragskontinuität: eine Rechtsvergleichende Analyse aus der Perspektive Deutschlands, Frankreichs und Großbritanniens unter Berücksichtigung der Verordnung (EG) Nr. 1103/97, Lang, Frankfurt a. M., 1999, s. 101 až 114.

16 — Samozrejme s výnimkou výslovne uvedenou v článku 3, ktorou je možná opačná dohoda dotknutých strán.

17 — Pozri odôvodnenie č. 8 nariadenia č. 1103/97, ktoré uznáva, že zavedenie eura predstavuje zmenu v menovom práve členských štátov.

zásada zmluvnej voľnosti. Všetky tieto zásady majú osobitný význam pri posúdení otázky, či podľa nariadení o eure a predovšetkým nariadenia č. 1103/97, môže jedna zmluvná strana jednostranne rozhodnúť o zaokrúhlení jednotkových cien nahor na najbližší cent, ak toto zaokrúhlenie spôsobí významnú zmenu v konečných peňažných záväzkoch iných ekonomických subjektov [18].

D — *Je typ ceny, ktorú uvádza Landgericht München, čiastkou, ktorá má byť zaplatená alebo účtovaná?*

32. Skutočnosť, že podľa článku 3 nariadenia č. 1103/97 zavedenie eura nemá mať za následok zmenu akéhokoľvek ustanovenia právneho nástroja alebo oslobodenie od plnenia podľa akéhokoľvek právneho nástroja, ani priznať právo strane jednostranne zmeniť ustanovenia právneho nástroja, by mohla nabádať k záveru, že ceny vyjadrené v národných menách sa majú, ako podstatné náležitosti zmluvy, prepočítať na eurá s najväčšou možnou mierou presnosti. V skutočnosti však praktické dôvody môžu v niektorých prípadoch požadovať zaokrúhľovanie čiastok počas prechodu z jednej meny na druhú [19]. Nie je preto prekvapujúce, že nariadenie č. 1103/97 predvída a upravuje zaokrúhľovanie niektorých peňažných čiastok.

33. Článok 5 stanovuje, že zaokrúhliť na najbližší cent sa majú predovšetkým peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené. Aj keď nariadenia o eure neobsahujú žiadnu definíciu peňažných čiastok na zaplatenie, O2 a Komisia sú zajedno v tom, že „peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené" [*neoficiálny preklad*] zahŕňajú všetky formy peňažných dlhov. [20]

34. Na rozdiel od výkladu O2 sa však cena za minútu hovoru nemôže automaticky považovať za čiastku, ktorá má byť zaplatená, keďže sama osebe nepredstavuje peňažný dlh. Až po zistení toho, koľko minút trval telefonický hovor, sú k dispozícii všetky potrebné údaje na určenie čiastky, ktorá má byť zaplatená za konkrétny hovor. V tomto momente sa zákazník stáva dlžníkom určitej peňažnej čiastky voči telefónnej spoločnosti.

18 — Táto zmena je dôsledkom aritmetického výsledku sčítania, účinkom ktorého malá zmena spôsobená prepočtom a zaokrúhlením jednotkovej ceny nahor sa zväčší pri výslednej dlžnej sume, v závislosti od počtu zakúpených jednotiek.

19 — Mélendez, M. — El Euro, M. T.: Paridad, continuidad, conversión y redondeo, La Ley, Madrid, 2001, s. 234 až 238 uvádza príklady predchádzajúcich predpisov o zaokrúhľovaní, prijatých v Španielsku v 19. storočí a v Spojenom kráľovstve v 20. storočí.

20 — Pozri takisto The Introduction of the euro and the rounding of currency amounts, DGII/C4-SP(99), Update február 1999, s. 10.

Ak zákazník počas istej doby neuskutoční žiadne telefonické hovory, zjavne nevznikne žiadny peňažný dlh, aj keď dohodnutá cena za minútu hovoru zostáva v plnej platnosti.

35. Dôvody pre zaokrúhlenie čiastok výslovne uvedených v článku 5 nariadenia č. 1103/97 na najbližší cent sú praktického rázu, ako to uvádza aj Komisia, a priamo vyplývajú zo skutočnosti, že euro sa delí na sto centov a neexistuje zákonná menová jednotka pre čiastkové jednotky centu [21]. Peňažné čiastky uvedené v článku 5 sú preto tie, ktoré po prepočte z praktických dôvodov nemôžu byť uvádzané s vyššou mierou presnosti, ako je najbližší cent. Tieto praktické dôvody však neodôvodňujú zaokrúhlenie ceny za minútu hovoru na najbližší cent, keďže takáto cena sama osebe nepredstavuje peňažný dlh.

36. V zmysle článku 5 sa toto pravidlo o zaokrúhľovaní aplikuje aj na peňažné čiastky, ktoré majú byť účtované. Nariadenia o eure neobsahujú definíciu ani tohto pojmu. Ako uvádza Komisia, do tejto kategórie patria čiastky používané v účtovníctve, na výpisoch z účtov alebo na súvahách. Aj keď tieto čiastky nemusia byť konečnými čiastkami, ktoré majú byť zaplatené, v skutočnosti predstavujú peňažné dlhy. Cena za minútu hovoru zjavne nie je čiastkou, ktorá by sa mala uviesť v účtovníctve telefónnej spoločnosti. Cena za minútu hovoru sa používa iba na medzivýpočty [22] potrebné na určenie čiastky, ktorá má byť zaplatená (akou je konečná čiastka faktúry) alebo účtovaná (ako v prípade ceny jednotlivého telefonického hovoru).

37. Okrem toho praktické dôvody, ktoré odôvodňujú zaokrúhlenie na najbližší cent konečných čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, neodôvodňujú zaokrúhlenie na najbližší cent ceny za minútu hovoru, ktorá sa používa iba pri vypočítaní týchto čiastok.

38. Skutočnosť, že podľa informácie, ktorú poskytol Landgericht sa výpočet ceny jednotlivého telefonického hovoru v konečnom dôsledku ani nezakladá na cene za minútu hovoru, ale na jednej šestine tejto čiastky, zodpovedajúcej jednotkovej cene za 10 sekúnd hovoru vylučuje, aby sa cena za minútu hovoru považovala za čiastku na účtovanie, ktorá by sa mala zaokrúhliť na

21 — Článok 2 nariadenia č. 974/98 stanovuje, že „od 1. januára 1999 je menou účastníckych členských štátov euro. Menová jednotka je jedno euro. Jedno euro sa delí na sto centov." Článok 3 toho istého nariadenia stanovuje, že „euro nahrádza menu každého účastníckeho členského štátu prepočítacím koeficientom." [*neoficiálny preklad*]

22 — Pojem „medzivýpočty" sa výslovne uvádza v odôvodnení č. 11 nariadenia č. 1103/97.

najbližší cent po prepočte na euro. V tomto prípade cena za minútu hovoru nie je ani čiastka priamo použitá pri výpočte ceny faktúrovanej za jednotlivý telefonický hovor.

39. Nemôžem preto súhlasiť s tvrdením O2, podľa ktorého pojem „peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované" [*neoficiálny preklad*] v článku 5 nariadenia č. 1103/97 zahŕňa všetky peňažné čiastky. Toto ustanovenie nepredpisuje, že „*všetky peňažné čiastky*" sa majú zaokrúhliť na najbližší cent. Stanovuje, že „*peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované*, keď sa vykonáva zaokrúhľovanie po prevode na jednotku euro podľa článku 4, sa zaokrúhlia smerom nahor alebo nadol na najbližší cent[23]" [*neoficiálny preklad*]

40. Skutočnosť, že všetky peňažné čiastky vyjadrené v národných menách účastníckych členských štátov sa majú prepočítať na euro, neznamená, že sa majú aj zaokrúhliť na najbližší cent. O2 tvrdí, že pri každom prepočte peňažnej čiastky na euro ju treba zároveň zaokrúhliť na najbližší cent, ale neuviedol žiadny argument na podporu tohto záveru.

23 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

41. Článok 5 nariadenia č. 1103/97 však, *a contrario*, jednoznačne pripúšťa, že prepočet nemusí nevyhnutne vyžadovať zaokrúhlenie. V skutočnosti toto ustanovenie predpisuje zaokrúhlenie na najbližší cent pre „peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, *keď sa vykonáva zaokrúhľovanie* po prevode na jednotku euro podľa článku 4, (a ktoré) sa zaokrúhlia smerom nahor alebo nadol na najbližší cent". [*neoficiálny preklad*][24] Nesúhlasím preto s O2, keď tvrdí, že článok 4 umožňuje prepočet a zaokrúhlenie, pričom článok 5 upravuje iba metódy zaokrúhlenia. Prepočet a následné zaokrúhlenie sú dve úplne odlišné operácie. Článok 4 upravuje podmienky, za ktorých sa uskutočňuje prepočet peňažných čiastok uvedených v národnej mene na euro[25]. Neupravuje zaokrúhlenie prepočítaných peňažných čiastok[26]. Túto otázku upravuje článok 5 pre peňažné čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované.

42. Podľa môjho názoru by preto odpoveď na prvú otázku mala byť, že čiastka, akou je cena za minútu hovoru, nie je čiastkou, ktorá

24 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

25 — Článok 4 ods. 4 takisto upravuje spôsob, akým sa majú prepočítať jednotky jednej národnej meny do inej. Toto však zjavne nie je relevantné pre tento prípad.

26 — Článok 4 odkazuje na zaokrúhlenie len v dvoch prípadoch, pričom oba sú mimo rámca analýzy tohto prípadu. Po prvé článok 4 ods. 2 zakazuje skrátenie výmenných kurzov, ktoré sa podľa článku 4 ods. 2 musia vyjadriť s presnosťou šiestich číslic. Tento odkaz sa zjavne nevzťahuje na zaokrúhlenie peňažných čiastok po prepočte. Po druhé článok 4 ods. 4 stanovuje presné pravidlá, vrátane pravidla o zaokrúhľovaní, pre prepočet peňažných čiastok z jednej národnej meny do inej, čo je takisto mimo rámca analýzy tohto prípadu.

má byť zaplatená alebo účtovaná v zmysle článku 5 nariadenia č. 1103/97. Čiastky, akými sú cena za minútu hovoru, sú peňažné čiastky používané pri medzivýpočtoch vykonávaných na účely určenia čiastky, ktorá má byť zaplatená alebo účtovaná.

43. Keďže peňažné čiastky uvedené v článku 5 sú čiastkami, ktoré po prepočte z praktických dôvodov neumožňujú vyššiu mieru presnosti ako po najbližší cent, v prípade faktúry za telekomunikačné služby má byť predmetom zaokrúhlenia na najbližší cent iba konečná čiastka faktúry.

44. Pre jednotlivé čiastky predstavujúce cenu jednotlivých telefonických hovorov zaokrúhlenie na najbližší cent môže byť prípustné, ak cena jednotlivého telefonického hovoru (z praktických dôvodov súvisiacich s vedením účtovníctva alebo vyplývajúcich zo zmluvných podmienok dohodnutých medzi stranami) sa musí účtovať jednotlivo. Zaokrúhľovanie za takýchto podmienok bude mať v skutočnosti neutrálny dopad na výslednú sumu faktúry na zaplatenie. Keďže jednotlivá cena každého telefonického hovoru závisí od dĺžky trvania tohto hovoru a tento prvok je premenlivý, zaokrúhlenie, či už nadol alebo nahor, sa bude vyskytovať náhodne, a tak výsledná čiastka faktúry bude prakticky rovnaká, ako by bola v prípade dodržania vyššej miery presnosti pri jednotlivých položkách faktúry [27].

E — *Je možné zaokrúhliť po prepočte na eurá čiastku, akou je cena za minútu hovoru používaná pri medzivýpočtoch?*

45. Ako už bolo spomenuté vyššie, článok 5 upravuje zaokrúhlenie čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, na najbližší cent a žiadne ustanovenie nariadenia č. 1103/97 nepodporuje záver, že čiastky používané pri medzivýpočtoch sa takisto musia zaokrúhliť na najbližší cent. Ako na to poukazuje Komisia, žiadny praktický dôvod neodôvodňuje zákaz zachovania vyššej miery presnosti, než je najbližší cent pre medzivýpočet, na ktorý sa jednoducho nevzťahujú pravidlá o zaokrúhľovaní uvedené v článku 5.

27 — Skutočnosť, že nariadenie č. 1103/97 prikazuje zaokrúhliť nahor čiastky, ktoré sú po prepočte presne v strede, znamená, že je väčšia pravdepodobnosť zaokrúhlenia nahor ako nadol. Inými slovami počet telefonických hovorov, ktorých cena ako čiastka, ktorá má byť účtovaná, sa bude zaokrúhľovať nahor, bude vyšší ako počet tých, ktoré sa zaokrúhlia nadol. Tento dôsledok však bude zanedbateľný a čo je ešte dôležitejšie, vyplýva zo skutočnosti, že samotný článok 5 nariadenia predpisuje zaokrúhlenie smerom nahor v prípadoch, ak výsledok prepočtu čiastok na zaplatenie alebo účtovanie sa nachádza presne v strede.

46. Naopak zaokrúhlenie čiastok, akými sú ceny za minútu hovoru, používané pri medzivýpočtoch, hoci len ich zaokrúhlenie na najbližší cent, nie je zakázané nariadením č. 1103/97, ak sa na zaokrúhlení dohodnú dotknuté ekonomické subjekty, menovite zmluvné strany. Zásada zmluvnej voľnosti je výslovne uznaná článkom 3 a neexistuje žiadny dôvod na obmedzenie tejto voľnosti v prípade zaokrúhlenia čiastok používaných pri medzivýpočtoch smerom nahor alebo nadol na najbližší cent. Skutočnosť, že článok 5 neupravuje zaokrúhľovanie týchto čiastok sa nemôže vykladať *a contrario* ako zákaz takéhoto zaokrúhlenia.

47. Musíme si však byť vedomí toho, že ak sa zaokrúhľuje peňažná čiastka, zisk jednej strany sa rovná strate druhej strany, t. j. súčet ziskov a strát je nula. Preto by bola dohoda o zaokrúhlení veľmi nezvyčajná, lebo je veľmi málo pravdepodobné, že jedna zmluvná strana by bola ochotná prijať straty, ktoré nevyhnutne vzniknú pri zaokrúhlení cien za minútu hovoru používaných pri medzivýpočtoch výlučne v prospech druhej zmluvnej strany.

48. Z predchádzajúcej úvahy vyplýva, že zaokrúhlenie jednotkovej ceny používanej pri medzivýpočtoch na najbližší cent je zlučiteľné s nariadením č. 1103/97 v prípade, ak bolo dohodnuté medzi dotknutými stranami. V tomto prípade však o zaokrúhlení cien za minútu hovoru používaných pri medzivýpočtoch rozhodlo jednostranne O2.

49. Nikde v nariadení č. 1103/97 sa nenachádza žiadne ustanovenie, ktoré by výslovne zakazovalo zaokrúhľovanie výsledku prepočtu na euro jednotkovej ceny používanej pri medzivýpočtoch z jednostranného rozhodnutia jednej zmluvnej strany na účely určenia čiastok, ktoré má zaplatiť druhá zmluvná strana alebo ktoré sa jej majú účtovať. Vo svojich písomných pripomienok Komisia správne zameriava pozornosť na túto skutočnosť, keď tvrdí, že článok 5 nezakazuje zaokrúhľovanie iných peňažných čiastok ako tých, ktoré sú výslovne uvedené v tomto ustanovení. Po prvé, takýto zákaz by mal byť zakotvený výslovne. Po druhé, článok 5 by nevyhnutne musel stanoviť požadovaný počet desatinných miest. Na rozdiel od tvrdenia Verbraucher Zentrale, uvádzaného počas konania pred vnútroštátnym súdom, nebude nutné, aby ekonomický subjekt, akým je O2, uvádzal prepočítané ceny za minútu hovoru s najväčšou možnou úrovňou presnosti. Takisto je potrebné pripomenúť, že odôvodnenie č. 11 nariadenia č. 1103/97 jasne stanovuje, že pravidlá o zaokrúhľovaní obsiahnuté v nariadení „nemajú vplyv na žiadnu prax zaokrúhľovania, dohodu alebo národné predpisy poskytujúce vysokú mieru presnosti pre medzivýpočty“ [*neoficiálny preklad*]. Toto odôvodnenie je jednoznačne nezlučiteľné s argumentom, podľa ktorého sa má použiť vždy právna úprava zaručujúca najvyšší stupeň presnosti.

50. No skutočnosť, že v zásade je možné jednostranné zaokrúhľovanie peňažnej čiastky, ktorá má byť zaplatená alebo účtovaná, ešte neznamená, že takéto zaokrúhľovanie nepodlieha žiadnym obmedzeniam priamo stanoveným nariadením č. 1103/97. Článok 3 nariadenia č. 1103/97 stanovuje základné pravidlo kontinuity zmluvných podmienok. V rozsahu, v akom ceny za minútu hovoru predstavujú podstatné náležitosti zmluvy, jednostranné rozhodnutie o zaokrúhlení týchto cien sa musí nevyhnutne skúmať vo svetle tohto pravidla. V tomto zmysle, a v rozpore s výkladom O2, existuje ustanovenie práva Spoločenstva, ktoré môže uložiť obmedzenia jednostrannému zaokrúhľovaniu cien za minútu hovoru zmluvne dohodnutých s jeho zákazníkmi.

F — *Obmedzenia uložené nariadením č. 1103/97 v prípade jednostranného rozhodnutia zmluvnej strany zaokrúhliť jednotkové ceny používané pri medzivýpočtoch*

51. Existuje zjavný rozdiel medzi čiastkami, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, na jednej strane a čiastkami používanými pri medzivýpočtoch na strane druhej. Nemôžeme však od seba úplne oddeliť tieto dva typy čiastok a zabudnúť na skutočnosť, že čiastky používané pri medzivýpočtoch plnia významnú úlohu pri určení čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované. Niet pochýb o tom, že jednostranné zaokrúhlenie čiastky používanej na určenie čiastky na zaplatenie alebo účtovanie jedným ekonomickým subjektom môže mať významný vplyv na vyčíslenie tejto čiastky na úkor iných ekonomických subjektov [28].

52. Presne toto sa stane, ak sa telefónny operátor ako O2 rozhodne zaokrúhliť na najbližší cent svoje rôzne minútové sadzby po ich prepočte na eurá. V rozsahu, v akom toto zaokrúhlenie vedie k zvýšeniu čiastky na zaplatenie alebo účtovanie telefonických hovorov uskutočnených zákazníkmi, ktorí používajú určitú minútovú sadzbu (napr. sadzbu DEM 0,05 pre hovory po 21. hodine na pevnú sieť), priamo porušuje pravidlo kontinuity zmluvných podmienok stanovené v článku 3 nariadenia č. 1103/97.

53. Takéto zaokrúhlenie znamená jednostrannú zmenu ustanovenia zmluvy, ktorým sa medzi stranami dohodla určitá minútová

28 — Riziko jednostranného zaokrúhľovania na najbližší cent jednotkových cien, osobitne v sektore telekomunikácií, ktoré má významné dôsledky na výsledné čiastky, ktoré majú byť zaplatené zákazníkmi, bolo správne odhadnuté niektorými členskými štátmi. Okrem toho odôvodňuje existenciu predpisov vnútroštátnych právnych poriadkov, ktorých účelom je pripraviť vnútroštátne právne poriadky na zavedenie eura. Dobrým príkladom je článok 11 ods. 2 španielskeho zákona č. 46/1998 zo 17. decembra, zmenený zákonom č. 9/2001 zo 4. júna 2001, ktorý stanovuje, že jednotkové ceny, vrátane cien za telekomunikačné služby, sa musia po prepočte vyjadriť s presnosťou šiestich desatinných miest.

sadzba pre hovory uskutočnené po určitom čase a použitím určitej sadzby. Ani jedna zmluvná strana sa nedohodla na určitej minútovej sadzbe s predpokladom, že všetky telefonické hovory budú trvať jednu minútu. Naopak, takáto sadzba umožnila zmluvným stranám vypočítať pravdepodobnú cenu jednotlivých telefonických hovorov ľubovoľnej dĺžky, ako aj celkovú cenu všetkých uskutočnených telefonických hovorov. Preto sa musí dopad zaokrúhlenia ceny za minútu hovoru hodnotiť vo svetle jeho dopadu na cenu jednotlivých telefonických hovorov alebo na celkovú cenu všetkých uskutočnených telefonických hovorov (čo sú „čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované" [*neoficiálny preklad*]).

54. Nemôžem preto súhlasiť s Komisiou, keď výslovne tvrdí, že presnosť prepočtu je otázka odlišná od kontinuity zmlúv, tvrdiac, že tento prípad sa netýka kontinuity zmlúv, ale iba miery úrovne presnosti prepočtov na euro. Podľa môjho názoru existuje úzke prepojenie medzi presnosťou prepočtu cien za minútu hovoru a kontinuitou zmluvných podmienok, keďže zmluvne dohodnutá cena za minútu hovoru je skutočne zmluvným ustanovením. Vo všeobecnosti, v prípadoch, kde sa zmluvne dohodla jednotková cena, zachovanie miery presnosti vyššej než po najbližší cent môže byť nevyhnutné pre zachovanie kontinuity zmluvy, ktorou sa stanovila cena. Táto skutočnosť je o to zjavnejšia, ak si uvedomíme, že účelom nariadenia č. 1103/97 určite nebolo dovoliť zvýšenie cien výlučne v dôsledku prepočtu národných menových jednotiek na euro. S cieľom zabrániť takýmto dodatočným zmenám je nevyhnutné vykladať článok 3 nariadenia č. 1103/97 v tom zmysle, že za určitých okolností sa v prípade peňažných čiastok používaných pri medzivýpočtoch musí dodržať vyššia miera presnosti, ako je po najbližší cent.

55. Podľa môjho názoru nariadenie č. 1103/97 (a osobitne článok 3) nedovoľuje takúto zmenu zmluvného dojednania prostredníctvom spôsobu zaokrúhľovania, ktorý si jednostranne zvolil O2. V rozsahu, v akom dochádza v podstate ku zvýšeniu čiastky, ktorá sa má zaplatiť za hovory uskutočnené po 21. hodine všetkými zákazníkmi, ktorí si zvolili sadzbu „Genion Home", sa zmluvne dohodnutá cena za minútu hovoru mení. V podstate bolo medzi O2 a jeho zákazníkmi zmluvne dohodnuté, že za každý 10-minútový hovor uskutočnený po 21. hodine sa zaplatí čiastka 0,50 DEM. Cena za minútu hovoru, ktorá pre spotrebiteľov predstavuje cenu telefonických hovorov uskutočnených po 21. hodine nebola *jediným* ustanovením zmluvy, ale určite bola *jedným* z ustanovení zmluvy dohodnutej medzi O2 a jednotlivými zákazníkmi. Niet pochýb o tom, že spôsob zaokrúhľovania, ktorý si zvolil O2, mení, a tým porušuje kontinuitu tohto osobitného ustanovenia zmluvy na úkor každého zákazníka, ktorý uskutočňuje telefonický hovor po 21. hodine.

56. V rozsahu, v akom sa toto zvýšenie prezentuje iba ako výsledok prepočtu čiastok predtým vyjadrených v nemeckých markách na eurá, je toto zvýšenie v rozpore s článkom 3 nariadenia č. 1103/97.

57. V snahe vyvrátiť túto analýzu O2 tvrdí, že zaokrúhľovanie na najbližší cent, ktoré si zvolil, je neutrálne čo do zvýšenia cien na úkor jeho zákazníkov. Na podporu tohto záveru uvádza, že zaokrúhlenie všetkých zmluvne dohodnutých cien za minútu hovoru na najbližší cent v konečnom dôsledku nepoškodilo jeho zákazníkov ako celok, keďže síce zaokrúhlenie štrnástich cien za minútu hovoru viedlo v siedmich prípadoch k zvýšeniu cien, v ostatných siedmich prípadoch sa prepočítané ceny zaokrúhlili smerom nadol, v prospech zákazníkov.

58. Toto tvrdenie však neberie ohľad na to, že z hľadiska zásady kontinuity zmlúv je dôležitý dopad na každé jednotlivé zmluvné ustanovenie dohodnuté s každým jednotlivým zákazníkom, a nie úhrnný dopad na zmluvy so zákazníkmi ako celok. Pre uvedomenie si tejto skutočnosti stačí poznamenať, že niektorí zákazníci mohli uzavrieť zmluvu s O2 iba na využívanie niektorých osobitných minútových sadzieb. Ale ani tvrdenie O2, podľa ktorého by zaokrúhlenie bolo neutrálne pre zákazníka, ktorý by využíval všetky sadzby rovnako, sa nezdá byť po pozornejšom preskúmaní správne. V skutočnosti zaokrúhlenie siedmich minútových sadzieb smerom nahor viedlo k väčšiemu zvýšeniu cien, ako bolo zníženie cien spôsobené zaokrúhlením ostatných cien smerom nadol. Inými slovami, ak aj (chybne) nepovažujeme každú osobitnú cenu za minútu hovoru za zmluvné dojednanie, ale vychádzame z úhrnu štrnástich cien za minútu hovoru v rámci sadzby „Genion Home", spôsob zaokrúhlenia, pre ktorý sa jednostranne rozhodol O2, nie je neutrálny. Výsledkom je zvýšenie ceny, aj keď hľadíme na zákazníkov ako celok [29].

59. Vo svetle týchto úvah musím zdôrazniť, že jednostranné rozhodovanie o zaokrúhlení alebo nezaokrúhlení cien za minútu hovoru v sadzbe „Genion Home" sa uskutočňuje v klasickej situácii informačnej asymetrie (kde jedna strana má informácie, ktoré druhá strana nemá). Znamená to reálne riziko, že zmluvná strana, ktorá má k dispozícii detailné informácie o preferenciách svojich zákazníkov, najčastejšie používaných cenách za minútu hovoru a priemernom trvaní

29 — Tento záver sa dá ilustrovať na príklade jednotlivca X, zákazníka O2, ktorý mesačne uskutočňuje telefonické hovory v celkovej dĺžke 420 minút, používajúc sadzbu „Genion Home" (v priemere 14 minút denne). Aby sme rovnako zohľadnili všetkých štrnásť cien za minútu hovoru v súlade s argumentáciou O2, musíme predpokladať, že týchto 420 minút sú rovnomerne rozdelené medzi štrnástimi odlišnými cenami za minútu hovoru, čo znamená, že na každú cenu za minútu hovoru pripadá 30 minút hovoru počas mesiaca. Po vykonaní potrebných výpočtov sa dá ukázať, že v dôsledku prepočtu a následného zaokrúhlenia na najbližší cent jednotlivých cien v zmysle jednostranného rozhodnutia O2, zákazník X bude musieť platiť o 0,22 DEM viac (čo zodpovedá sume 0,11 eur) za telefonické hovory ako pred prepočtom na euro. Zdá sa takmer zbytočné poukázať na veľkosť týchto čísiel, ak toto zdanlivo nepatrné zvýšenie ceny, ktorú musí zaplatiť zákazník X vynásobíme s celkovým počtom zákazníkov O2, ktorí využívajú sadzbu „Genion Home".

telefonických hovorov podľa každej sadzby, t. j. všetky informácie o kladoch a záporoch, ktoré pravdepodobne vyplynú z rozhodnutia o zaokrúhlení cien na najbližší cent, svoje postavenie zneužije.

60. Z pohľadu nariadenia č. 1103/97 skutočnosť, že existuje riziko zneužitia postavenia predstavuje dostatočný dôvod pre to, aby sa O2 zabránilo v *jednostrannom a neobmedzenom* rozhodovaní o zaokrúhlení rôznych cien za minútu hovoru dohodnutých zmluvne so zákazníkmi v minulosti, aj keď sa zaokrúhlenie použije na všetky ceny za minútu hovoru v tej istej sadzbe bez rozdielu. Po prvé zaokrúhlenie týchto cien za minútu hovoru na najbližší cent môže viesť k nárastu úhrnných čiastok na zaplatenie alebo účtovanie ohľadne telefonických hovorov, ktoré by nevzrástli, ak by sa ceny neprepočítali. Po druhé z dôvodu informačnej asymetrie spomenutej vyššie problematiky neznalá osoba nemôže presne posúdiť skutočný rozsah tohto zvýšenia.

61. Ak v kontexte informačnej asymetrie ekonomický subjekt ako O2 zistí, že zaokrúhlenie na najbližší cent je pre neho výhodné, pravdepodobne sa tak rozhodne urobiť. Ak naopak zistí, že by v dôsledku zaokrúhlenia stratil peniaze, zvolí si zachovanie vyššej miery presnosti pri prepočte, aby sa vyhol strate. V každom prípade ekonomický subjekt, profitujúci z informačnej asymetrie, je v privilegovanom postavení, keďže môže jednostranne rozhodnúť o zvýšení cien dohodnutých s jeho zákazníkmi, pod zámienkou predpokladanej neutrálnej udalosti, akou je prechod z národnej meny na euro, aby zakryl toto zvýšenie.

62. Článok 3 nariadenia č. 1103/97 sa preto musí vykladať v tom zmysle, že nezakazuje jednostranné zaokrúhlenie peňažných čiastok, akými sú ceny za minútu hovoru používané pri medzivýpočtoch čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, pokiaľ toto zaokrúhlenie neznamená pre ostatné dotknuté ekonomické subjekty zvýšenie čiastky na zaplatenie alebo účtovanie, ktorá by bez prepočtu na euro zostala nezmenená.

63. Podľa nariadenia č. 1103/97 sa jednotkové ceny používané pri medzivýpočtoch peňažných čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, môžu zaokrúhliť niektorou stranou jednostranne, ale nariadenie kladie obmedzenie takémuto zaokrúhleniu: toto nesmie viesť k systematickému zvýšeniu týchto čiastok. To, či jednostranné zaokrúhlenie je alebo nie je v rozpore s článkom 3, treba posúdiť v každom prípade osobitne. Toto posúdenie bude závisieť od faktorov, ktoré sú v rôznych členských štátoch odlišné. Medzi tieto faktory patrí napríklad hodnota najmenšej čiastkovej jednotky národnej meny, v ktorej sa predtým uvádzali jednotkové ceny.

64. Pokúsim sa túto vec objasniť príkladom zaokrúhlenia, ktoré by sa mohlo uskutočniť jednostranne bez porušenia článku 3 nariadenia č. 1103/97, vychádzajúc z údajov poskytnutých Landgericht München v tomto prípade.

65. Pred prepočtom nemeckých mariek na euro, 10-minútový hovor, pri použití napr. sadzby pri cene 0,05 DEM za minútu pre hovory na pevnú sieť po 21. hodine, stál zákazníka 0,50 DEM. Po prepočte na eurá a následnom zaokrúhlení zo strany O2 stál hovor 0,586749 DEM, čo po zaokrúhlení na najbližší pfennig znamená zvýšenie ceny o 9 pfennigov v porovnaní s cenou, ktorá sa so zákazníkom zmluvne dohodla pre 10-minútový hovor pri tejto sadzbe. Ak by sa táto konkrétna cena za minútu hovoru po prepočte na eurá nezaokrúhlila, cena by bola 0,0255645 eur, čo predstavuje najväčšiu mieru presnosti. Ak by sa táto čiastka zaokrúhlila na štyri desatinné miesta, cena za minútu by bola 0,0256 eur. Ak by sa pri relevantných výpočtoch použila táto cena za minútu hovoru, zákazník by mal platiť 0,256 eur za 10-minútový hovor. Po zaokrúhlení tejto čiastky na najbližší cent v súlade s článkom 5 nariadenia č. 1103/97 je výsledok 0,26 eur. Táto čiastka zodpovedá 0,5085158 DEM, čo po zaokrúhlení na najbližší cent zodpovedá 0,51 DEM, namiesto 0,50 DEM, ktoré mali byť zaplatené pred prepočtom a zaokrúhlením.

66. Nezdá sa, že by zaokrúhlenie na štyri desatinné miesta mohlo zabezpečiť, aby zákazník nebol vystavený zvýšeniu čiastky na zaplatenie alebo účtovanie, ktorá by sa nezvýšila nebyť prepočtu na euro. Ak však zákazník uskutoční hovor v dĺžke 15 minút namiesto 10 minút pri rovnakej sadzbe, bude povinný zaplatiť 0,384 eur (0,0256 eur x 15), čo po zaokrúhlení na najbližší cent smerom nadol predstavuje 0,38 eur. Táto čiastka zodpovedá 0,74 DEM, namiesto 0,75 DEM, čo malo byť zaplatené za ten istý telefonický hovor pred prepočtom na euro (zníženie o 0,01 DEM). Navyše, ak by sme za príklad vzali telefonický hovor s dĺžkou 5 minút pri tejto sadzbe, zákazník by mal pri zaokrúhlení na štyri desatinné miesta zaplatiť 0,13 eur, čo presne zodpovedá 0,25 DEM, cene, ktorú by za 5-minútový hovor pri tejto sadzbe musel zaplatiť pred prepočtom.

67. Z vyššie uvedeného príkladu je zrejmé, že zaokrúhľovanie na štyri desatinné miesta môže viesť k istým zmenám čiastok, ktoré majú byť zaplatené za jednotlivé telefonické hovory pri určitej cene za minútu hovoru, či už smerom nadol alebo nahor. Je však potrebné poznamenať, že po prvé, aj keby sa takéto zmeny vyskytli, ich miera by neprekročila čiastku v eurách zodpovedajúcu 0,01 DEM, a po druhé, čo je ešte dôležitejšie, že tieto zmeny by sa vyskytli náhodne, v závislosti iba od dĺžky telefonického hovoru. Inými slovami, celkový výsledok by

bol neutrálny vo vzťahu k zmluvnej dohode strán. Aj keď každý zákazník si môže určiť dĺžku telefonického hovoru, nie je realistické predpokladať, že zákazníci sa rozhodnú (a že budú schopní) načasovať telefonické hovory tak, aby trvali istý počet minút (napríklad 15 minút namiesto 14) pri jednotlivých sadzbách, aby získali prospech, ktorý by tak či tak neprekročil 0,01 DEM za jednotlivý telefonický hovor.

68. Jednostranné zaokrúhľovanie na štyri desatinné miesta za uvedených okolností síce nepredstavuje najväčšiu možnú mieru presnosti, ale nemalo by dopad na zmluvnú dohodu strán, a preto by bolo v súlade s nariadením č. 1103/97. To sa však nedá povedať o zaokrúhľovaní na najbližší cent tak, ako ho vykonával O2 v tomto prípade. To, čo sa prezentuje ako neutrálne prepočet a zaokrúhľovanie (a čím by táto operácia aj mala byť), je v skutočnosti skryté zvýšenie ceny.

69. V zmysle článku 3 nariadenia č. 1103/97 by malo byť možné jednostranne zaokrúhliť rôzne sadzby ceny sa minútu hovoru, akou je sadzba „Genion Home" na štyri desatinné miesta, ale nie na najbližší cent alebo na tri desatinné miesta, keďže posledné dva spôsoby zaokrúhľovania sú nezlučiteľné so zásadou kontinuity zmlúv a neutrality prepočtu hodnoty peňažných čiastok uvádzaných v týchto zmluvách. To znamená, inými slovami, že rôzne ceny za minútu hovoru môžu byť zaokrúhlené, pokiaľ zaokrúhlenie bude poskytovať takú mieru rovnosti medzi jednotkovou cenou vyjadrenou v eurách a tou istou cenou vyjadrenou v národnej mene, ktorá je dostačujúca pre zabránenie systematickému zvyšovaniu čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované.

70. Predchádzajúci záver sa dá ilustrovať skutočnosťou, že niektorí nemeckí telefónni operátori zaokrúhlili svoje ceny za minútu hovoru po prepočte na štyri desatinné miesta.[30] Iní operátori tieto ceny zaokrúhlili na tri desatinné miesta, ale vždy smerom nadol, takže v prospech svojich zákazníkov.

71. V prípade uvedenom v odseku 70, ako ani v inom prípade zaokrúhlenia smerom nadol v prospech iných dotknutých ekonomických subjektov (t. j. spotrebiteľov), zaokrúhlenie neporušuje článok 3 nariadenia č. 1103/97. V takomto prípade v skutočnosti ide o konkludentné prijatie zníženia ceny každým zákazníkom.

30 — Ak by sa touto cesta vydal aj O2, jeho výslovne uvádzané obavy o zaručenie schopnosti zákazníkov porovnať ceny za minútu hovoru ponúkaných rôznymi operátormi by boli zbytočné.

72. Nakoniec obmedzenia kladené na jednostranné zaokrúhľovanie jednotkových cien v súlade s vyššie uvedenými kritériami sú takisto podstatné na vyhnutie sa značným odchýlkam od najväčšej možnej nepresnosti pri zaokrúhlení, ktoré dovoľujú nariadenia o eure pri prepočte čiastok, ktoré majú byť zaplatené. Najväčšia nepresnosť pri zaokrúhlení, ktorú povoľuje článok 5 nariadenia č. 1103/97, pri prepočte čiastky na zaplatenie alebo účtovanie na eurá je 0,005 eur. Bolo by nezlučiteľné s cieľom zachovania vysokej miery presnosti pri prepočte čiastok, ktoré majú byť zaplatené, vyjadreným v článku 5, ak by bolo dovolené zmluvnej strane jednostranne rozhodnúť o zaokrúhlení čiastky používanej na vypočítanie takýchto čiastok na zaplatenie spôsobom, ktorý by fakticky viedol k oveľa nižšej miere presnosti pri čiastkach, ktoré majú byť zaplatené.

III — Návrh

73. V súlade s vyššie uvedeným by sa podľa môjho názoru mali otázky predložené vnútroštátnym súdom zodpovedať takto:

„1) Čiastka, akou je cena za minútu hovoru, nie je čiastkou, ktorá má byť zaplatená alebo účtovaná v zmysle článku 5 nariadenia č. 1103/97. Je to peňažná čiastka používaná pri medzivýpočtoch vykonávaných na účely určenia čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované.

2) Nariadenie č. 1103/97 sa má vykladať v tom zmysle, že nevylučuje jednostranné zaokrúhlenie peňažných čiastok, akými sú zmluvne dohodnuté ceny za minútu hovoru používané pri medzivýpočtoch čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované, pod podmienkou, že s ohľadom na článok 3 nariadenia č. 1103/97 takéto zaokrúhlenie nevedie k systematickému zvýšeniu peňažných čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo účtované."